

Haiku til Høeck

KUNSTHAL NORD

FORORD

Udstillingen 'Haiku til Høeck' er et banebrydende udstillingsprojekt og en særlig hyldest til en af landets største digtere, Klaus Høeck, som i november 2018 fyldte 80 år. Billedkunstneren Morten Stræde og filosofiprofessor Frederik Stjernfelt har fulgt den danske digters kompromisløse forfatterskab gennem 30 år og fra hvert deres kunstfaglige sted har de skabt en samlet skulpturel, visuel og tekstlig installation i Kunsthall NORDs rå og postindustrielle rammer.

Da Klaus Høeck blev 70 år for ti år siden udgav Frederik Stjernfelt og Morten Stræde bogen 'Admiral, bitumen, Zodiak' som en hyldest og belysning af hans digterskab. Frederik Stjernfelt skrev bogen og Morten Stræde lavede derefter illustrationer. Med udstillingen 'Haiku til Høeck' blev situationen vendt 180 grader, så Morten Stræde først skabte nye skulpturer, som Frederik Stjernfelt derefter har skrevet om.

Den tværkunstneriske og eksperimenterende udstilling består således af en række nye skulpturer og litterære tekster, der alle refererer til de 'helte' og inspirationskilder som både Klaus Høeck, Morten Stræde og Frederik Stjernfelt har ladet sig inspirere af i deres mangeårige virke. Publikum møder værker med titler efter verdensberømte kunstnere og teoretikere som for eksempel Søren Kierkegaard, Vladimir Tatlin, Walter de Maria og Yves Klein.

Klaus Høecks samlede oeuvre er kendetegnet ved

en udbredt brug af systematik, både grammatisk og semantisk. Hans gennemkomponerede digtsamlinger tager oftest udgangspunkt i den store litteraturs indholdskatalog, og bygger videre på det – ofte rå, direkte og konstruktionsmæssigt kompliceret.

Denne på én gang komplekse, klare og kompromisløse tilgang til forholdet mellem kunsten og verden præger også udstillingen, der nu fremstår som et stedsforankret væv af Morten Strædes stramme skulpturer, relieffer og papirarbejder samt Frederik Stjernfelts fysiske tekstelementer, der breder sig over væg og gulv

En stor tak til personalet og vore mange frivillige, der endnu en gang har præsteret det usædvanlige. Også tak til Statens Kunstfond, Knud Højgaards Fond, Beckett Fonden, 15. Juni Fonden og Grosserer L.F. Foghts Fond – uden generøs fondsstøtte ingen udstilling.

Men den største tak skal tilfalde Morten Stræde og Frederik Stjernfelt, hvis store vid, faglige kompetencer og kreative indfald har gjort, at Kunsthall NORD endnu en gang kan fremvise en eksperimenterende og inspirerende udstilling. Denne gang tilmed som et banebrydende, tværfagligt Gesamtkunstwerk, som vi i Kunsthall NORD er ovenud stolte over at kunne vise som de første.

Henrik Broch-Lips, leder af Kunsthall NORD

1 plus 1

Da Klaus Høek i 2008 blev 70 udgav vi bogen "Admiral Bitumen Zodiac" med text og grafik. Nu bliver Klaus 80 år og fejres med nye skulpturer af Morten samt text af Frederik

17 minus 13

Tretten gange tretten giver 169, og de tretten tekster om de tretten skulpturer er formuleret på 169 tegn hver - et system så simpelt at man glemmer, at haikus tal er 17 og ikke 13

Ithaca
Rejsen går ik
ke bare fra I
til V men for
tsetter og fo
tetter og f
tsetter ind

Ithaca

Rejsen går ikke bare fra I til V men fortsætter og fortsætter og fortsætter ind til det mål der ikke er garanteret af nogen som helst instans, hverken her eller andetsteds

Tatlin's Moon

Tatlin forsøg
te at skildre
selve dialekt
ikken som hvi
s den eksiste
rer må være e
n spiral i så
mange dimensi
oner at den g
iver hans kla
re måne en el
ementær og tr
uende skønhed

Li Po's Pond

Li Po vandred
e gennem Yang
tze-dalen for
at digte, ble
v hofpoet, fo
rrædder, benå
det og vandre
de igen da ha
n ville fange
genspejlingen
af månen i en
dam men faldt
i og druknede

SYSTEMETS SKRØBELIGE BALANCE

Af Henrik Broch-lips, cand.mag i kunsthistorie og journalist (DJ)

Morten Stræde (f. 1956) tog afgang fra Det Kongelige Danske Kunstakademi i 1985 og fungerede som professor på billedhuggerskolen samme sted 1994-2003. Han fik sit kunstneriske gennembrud i slutningen af firserne i en postmoderne generation, der fik betegnelsen 'de unge vilde' og 'den nye skulptur'.

Af alle de yngre kunstnere, der for tredive år siden kom med i Poul Erik Tøjner og Frederik Stjernfelts oversigtsværk 'Billedstorm: om dansk kunst og kultur på det seneste', var Morten Stræde måske nok den mindst vilde. Han var en anelse mere cool, stringent, konceptuel og bevidst.

Stjernfelt og Tøjner skrev i 1989, at "Stræde lægger afstand til såvel minimalisme som til den modernistiske formdyrkelse. Imidlertid ligger han ikke under for den naive forestilling, at man så blot kan skabe noget tredje ins Blaue hinein, hvorfor han fastholder sin skulptur som et arbejde i randområdet af de to nævnte traditioner".¹

Morten Strædes former og skulpturer var i begyndelsen af firserne måske nok abrupte og skæve, men de var ikke tilfældige. Ifølge de unge forfattere var de tværtimod "ikoniske elementer, som kaldte på tydning uden at have betydning – et enkelt arbejde var for eksempel udformet som et aftryk af Strædes pandebrask".²

Den gang blev Morten Stræde således opfattet som mindre vild og ung end De Unge Vilde. En opfattelse, der har hængt ved ham lige siden, men som kan virke noget paradoksal, for Morten Stræde er netop en kunstner, der fastholder et ungt, nysgerrigt blik på kunsten ved vedvarende at bevæge og udvikle sig. Trods mange års erfaring og utallige hædersbevisninger eksperimenterer han stadig og undgår derfor at gentage sig selv og sin praksis i en uendelighed.

Sammensatte komplekse former

Umiddelbart fremstår Morten Strædes værker formelle og stærkt æstetiske, og flere af dem kunne ligne lækkert, tidsløst design. Reelt er han dog en uhyre historiebevidst kunstner, der skaber sine ofte tvetydige, narrative værker med udgangspunkt i den store skulpturelle arv. Han ser billedkunsten som en særlig erkendelsesform, der er bundet til det fysiske materiale, og som man kan opleve på udstillingen Haiku til Høeck i Kunsthall NORD er han især optaget af skulptureernes antropomorfe dimensioner samt mødet mellem værket og beskuerens krop.

Hans tidligste værker, som f.eks. Memoria Fabbrica fra 1988, er kendetegnet ved approprierede abstrakte former og ved at forholde sig til æstetiske problemstillinger i kunsten. I lighed med andre kunstnere i firserne var Morten Stræde inspireret af datidens postmodernistiske filosoffer som Jean Baudrillard, Jean-François Lyotard og Mario Perniola, men især også af romantiske digtere som Friedrich Hölderlin, William Blake og Italo Calvino. Han integrerede ofte elementer fra intellektuelle fagområder som litteratur, semiotik og filosofi i sin kunstneriske praksis.

Et andet tidligt eksempel er Winterreise Schlusschor (1992), der også indeholder kunsthistoriske referencer og er sammensat af modsætningsfyldte, komplekse former. For eksempel en halvkugle, en skrånende plade og fragmenter af en hestekrop, der er modelleret efter Bertel Thorvaldsens rytterstatue Maximilian I. Trods sin sammensathed og bevægelser, der bestandigt afbrydes eller blokeres, fremstår skulpturen som et gestaltet og afsluttet værk.

Morten Strædes skulpturer er ofte præget af lys-mørke kontraster og henviser gerne til referencer fra såvel natur

som sprog og kultur. Ithaca (2014) er en seks meter lang stålskulptur med fem elementer, der er modellerede versioner af Odysseus’ græske øer. To er vendt på hovedet, så de i stedet bliver til vanddybder og deres opadvendte flader er malet med bladguld, så de flimrer som vandspejl. Rækværkets lange s-form ligger som Odysseus’ kurs og binder rejsen, øerne og vanddybderne sammen. Titlen er nok ikke helt tilfældig, da James Joyce skrev sin nu verdensberømte roman Ulysses på Ithaca i 1921.

Interaktive værker

Ithaca kunne første gang opleves i 2014-15 på Morten Strædes soloudstilling Seven Sorrowful Songs på Ny Carlsberg Glyptotek, men er som en af få tidligere værker med på udstillingen i Kunsthall NORD. De fleste af skulpturerne er ellers helt nye og skabt til kunsthallens arkitektur. Da det vil være for omfattende at beskrive alle udstillingens nye skulpturer, vil jeg i det følgende begrænse mig til en håndfuld.

Når man træder ind i udstillingen, møder man allerførst to ud af sytten stramme og formelle tekststykker, skrevet af Frederik Stjernfelt. Han introducerer udstillingens præmis og teksternes særlige system - nemlig at ”Tretten gange tretten giver 169, og de tretten tekster om de tretten skulpturer er formuleret på 169 tegn hver - et system så simpelt at man glemmer, at haikus tal er 17 og ikke 13”.

På væggen overfor hænger Tatlins Moon, som Morten Stræde har støbt i materialet jesmonite ud fra de tegninger, som den russiske konstruktivist Vladimir Tatlin tegnede som forlæg til sin skulptur Moon, som han dog aldrig selv realiserede.³

Morten Strædes månefigur er en stringent, let og umid-

delbar kropslig skulptur, der, modsat Tatlins forlæg, er forsynet med fordybninger i overfladen, placeret efter et geometrisk tilfældighedssystem. Den spiller nøje sammen med de arkitektoniske omgivelser og Frederik Stjernfelts tekst på væggen, men er samtidigt tyngt af betydning både med subtile henvisninger til den nu 100 år gamle historiske avantgarde og referencer til kinesernes aktuelle undersøgelser af månens mørke bagside.

Uden sikkerhedsbælte

En anden ny skulptur er Walters Game, der er inspireret af den amerikanske billedkunstner og neoavantgardist Walter de Marias ikoniske og publikumsinvolverende værker. Morten Strædes skinnende gulvskulptur indeholder seks store og seks små metalkugler, som man kan skubbe rundt i den runde form, hvori der er skåret dybe riller, som de store kugler triller henover, men som de mindre kugler bliver fanget af.

Frederik Stjernfelts tekst på væggen opfordrer publikum til at interagere med værket, og peger samtidig på værkets mange skiftende konfigurationer. Symbolsk fortolket udtrykker skulpturen et systems orden og logik, men også at det kan undrages og udfordres indenfor de givne rammer.

I kunsthallens 11 meter høje rum har Morten Stræde skabt ruminstallationen S.K.’s Plunge. Den består dels af en rød filtfigur, der, som et spring ud i luften, hænger ned fra loftet og dels af et dybsort blankt kvadrat, der placeret på gulvet både spejler skulpturen og rummet. S.K. er Søren Kierkegaards initialer og den danske filosof er kendt for at have skrevet om at turde tage “Springet ud paa de 70.000 Favne Vand” uden sikkerhedsbælte og sikker viden. Ifølge Kierkegaard er springet overgangen fra én kvalitet til en anden og skal betragtes som et totalt brud, der giver bevægelse i

eksistensen og tilværelsen, og som ikke kan rummes i et logisk system.

Frederik Stjernfelts tekst er placeret højt oppe på en betonbjælke, og det tvinger beskueren til at kigge op for at læse, at ”Måske betyder SK Sankt Klaus måske syvskabale måske Saturns Kald måske svovlkviksølv eller måske – Spring Klein!”. Stjernfelts overraskende tolkning leder beskueren til vægskulpturen Kleins Flight, der både refererer til Yves Kleins selvskabte blå farve (IKB) og til hans berømte fotoværk Saut dans le vide (1960), hvor den franske performancekunstner springer ud fra en høj gesims.

En skrøbelig balance

Et femte værk, Hölderlins Tower, refererer til den tyske, romantiske digter Friedrich Hölderlin, der ifølge myten blev vanvittig af forsmået kærlighed og derfor i 40 år blev isoleret i et ’tårn’ i et hus i Tübingen. Skulpturen består af stærkt modsatrettede kræfter i form af to kegler, hvoraf den ene er vendt på hovedet. Den statuarisk lodrette og fritstående figur er holdt sammen med et industrielt spændbånd og står på en sokkel af farvet glas, der er sprød, gennemsigtig og dekorativ.

Balancen er skrøbelig, og på den måde viser Morten Strædes skulptur, at det kan være krævende, men også muligt, at holde et system og en verden sammen. For at forstærke skulpturens vertikale kraft er Frederik Stjernfelts tekst placeret horisontalt på kunsthallens klinkegulv.

Til sidst skal nævnes vægskulpturen Eno’s Sky, der er skabt med reference til britiske Brian Eno, som blandt andet har opfundet den ambiente musik. De cirkel- og kugleformede fordybninger og halvkugler er umiddelbart rent geometriske former, men de kan også opfattes som planeter og stjerner på himlens krumning. De er alle

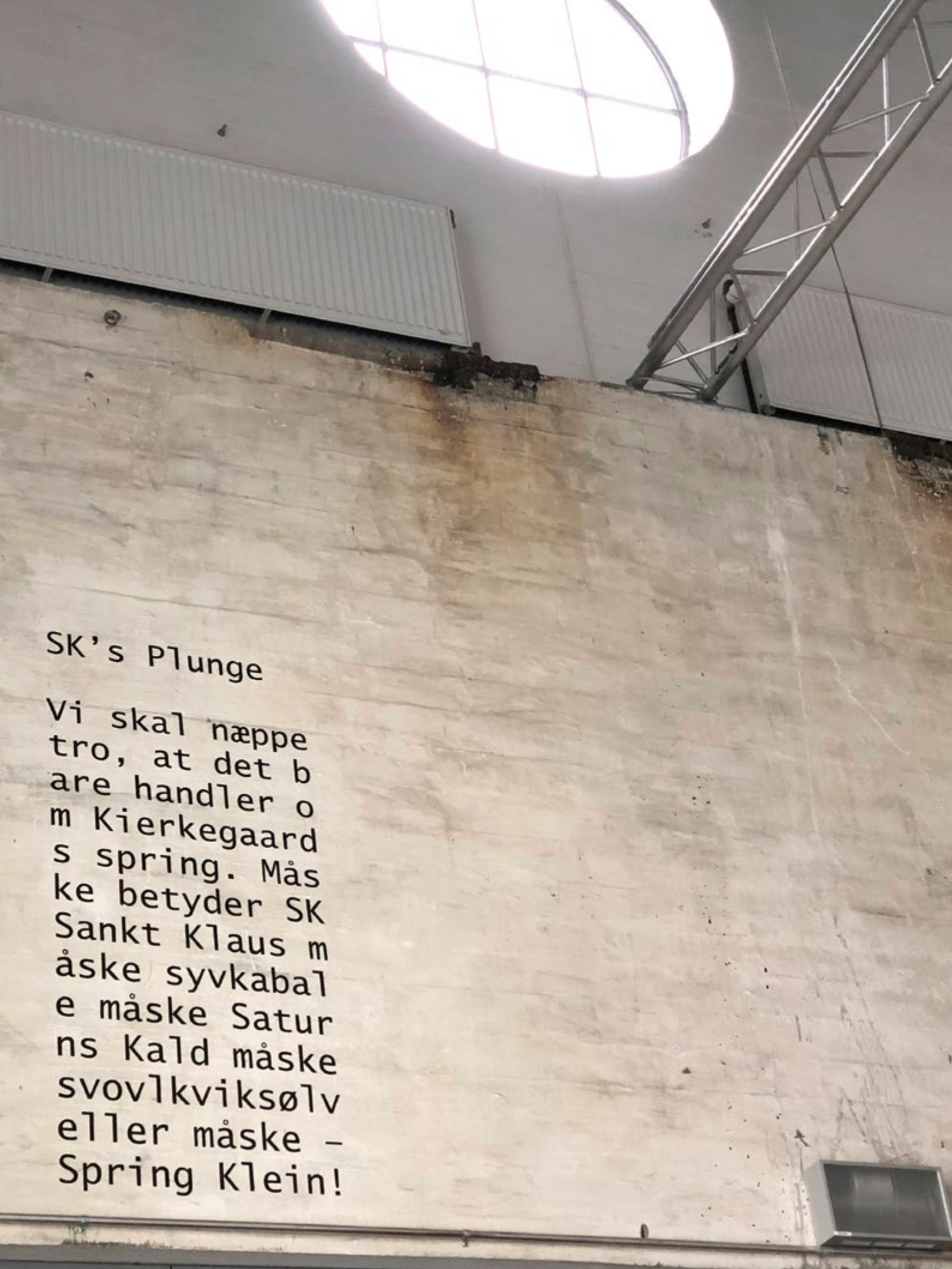
placeret efter et nøje udtænkt system, som bestemmer placeringen på overfladen, om det er en konkav eller konveks figur, og hvilken drejning og størrelse kuglen har.

De kantede takker i bunden af skulpturen er husenes gavlprofiler, som afskærer den københavnske byhimmel netop det sted, hvor kunstneren selv bor. Sammen-smeltningen af det fantasifulde imaginære, det personlige og det stramt systemiske samt Brian Eno’s rum- og billedskabende musik synes at være udgangspunktet for skulpturen, og dens visuelle udtryk giver tilsyneladende et spinkelt håb om sammenhæng og universalitet. I Frederik Stjernfelts tekst på væggen kan man læse, at ”i Brian Enos himmel vil huler og kloder veksle imellem hinanden og give en art anelse om et totalt overblik”.

Samlet set er Morten Strædes værker inspireret af mange referencer og fortællinger, som det kan være frugtbart at dykke ned i. Samtidigt er de umiddelbare og tilgængelige for en ren kropslig erfaring. De besidder ikke en praktisk, social eller anden forudgivet funktion, men er tværtimod komplekse, uforudsigelige og peger i mangfoldige, filosofiske retninger.

Beskueren tvinges til selv at tage stilling.

¹ Frederik Stjernfelt & Poul Erik Tøjner, 'Billedstorm: om dansk kunst og kultur på det seneste', Amadeus, Kbh., 1989, p. 110
² *ibid*
³ Moderna Museet i Stockholm har imidlertid selv materialiseret Vladimir Tatlins tegninger til en rund, skulpturel skive i forgyldt læder, som i hvert fald tidligere på museet har hængt over den verdenskendte kunstners model til Monumentet til den tredje Internationale (1919-20).

SK's Plunge

Vi skal næppe
tro, at det b
are handler o
m Kierkegaard
s spring. Mås
ke betyder SK
Sankt Klaus m
åske syvkabal
e måske Satur
ns Kald måske
svovlkviksølv
eller måske –
Spring Klein!

Klein's Flight

Ud i det blå,
det er for si
mpel en vits,
men alligevel
forbinder den
som mange vit
ser to forske
llige ting so
m man opdager
hænger sammen
med en helt t
redje ting so
m ikke nævnes

HAIKU TIL HØECK

MORTEN STRÆDE & FREDERIK STJERNFELT
10. NOVEMBER 2018 - 13. JANUAR 2019
FERNISERING 10. NOVEMBER 13:00

"Klaus Høeck er systemdigter og romantiker. Den skarpe skurren mellem romantik og system udfolder han allerflottest i dansk poesi, og det er netop den disharmoni mellem system og vildskab, jeg også bruger i mine værker."

"Frederik Stjernfelt, Klaus Høeck og jeg har en række fælles inspirationskilder, som vi har brugt som afsæt til udstillingens værker. Og det er udstillingens egentlige greb at bruge både disse kilder, Klaus Høecks værker og vores fælles forbindelse til ham som udgangspunkt og system."

"Klaus har altid arbejdet med systemer, som man kan bruge til at skubbe til sin måde at digte på. Jeg bruger det her til at skubbe til min måde at lave skulpturer på. Det her system hedder 'haiku og Klaus Høeck'."

"Selv om man ikke kan oversætte skulptur til haiku, kan man forsøge at skabe skulpturer, der er så enkle som overhovedet muligt og samtidigt fysiske og stofligt nærværende. De japanske Haikudigte er enkle, stramt formelle og samtidig sanseligt nærværende. Det er den blanding, som jeg håber er lykkedes for mig i nogle af skulpturerne."

"Det er stofligt, og det er nærværende – samtidigt med, at der er noget til hovedet."

"I udstillingen er der et spil mellem tekst og skulptur, og de to udtryk er ligeværdige. De går fint i forbindelse med hinanden, især fordi hver enkel tekst ikke er alt for voldsom og lang, men tværtimod til at overkomme at læse."

"Teksterne har den samme umiddelbare effekt som mine skulpturer har, og jeg er så glad for, at de er klemt helt ned og gennemlyst af det, vi har gået og snakket om. De belyser mine værker rigtig godt, og jeg er meget, meget lykkelig for de tekster."

"Hvis det er en film, et musikstykke eller et teaterstykke, er man oftest nødt til at høre tre satser eller se tre akter igennem, før man kan tillade sig at gå hjem. I billedkunsten er der en umiddelbarhed, direktehed og korthed som i haikuet."

"Kunst åbner et rum uden at besætte det. Kunsten stiller et rum til rådighed for den, der åbner sine sanser og egentlig bare går ind og oplever det."

"Man behøver ikke tro, det her er vældigt klogt eller særligt intellektuelt – eller at hvis man ikke forstår Klein og Kierkegaard og alle mulige andre, så har man ikke en chance. Det passer ikke! Skulpturerne stofflige nærvær og deres tilstedeværelse i rummet, sammen med den krop, der ser og oplever det, er alt nok."

"Kunst udmærker sig ved, at den altid er radikalt åbent for fortolkning. Jeg har oplevet, at folk bliver bange, når de kommer ind ad døren til en kunstudstilling og siger: 'Bevar mig vel, hvad er nu det? Det er alt for svært for mig.' Til dem vil jeg blot sige: Brug øjnene. Kig efter. Tænk. Forestil jer. Hav tillid til jeres sanser. Se på det. Tænk jeres. Det er sådan set det, kunst handler om: Open your Eyes."

"Publikum skal ikke spørge mig, hvad det rigtige er – jeg spørger dem. Og vil man endelig spørge, så spørg skulpturerne. Hvis man skal helt op på den store klinge, er det i virkeligheden det, demokrati handler om; at man selv tager ansvar for sin egen tilstedeværelse. At man selv tager ansvar for sin perception og sine holdninger. At man selv skal tage stilling."

*Morten Stræde om udstillingen 'Haiku til Høeck' november 2018.
Citater fra videointerview.*

Høeck's Haiku

Her er de syt
ten elementer
så det hele g
ik op i en hø
jere enhed på
bundlinjen nå
r alt kom til
alt til aller
sidst måske n
æsten den ber
ømte aufhebun
g og historie
ns afslutning

Duccio's Halo

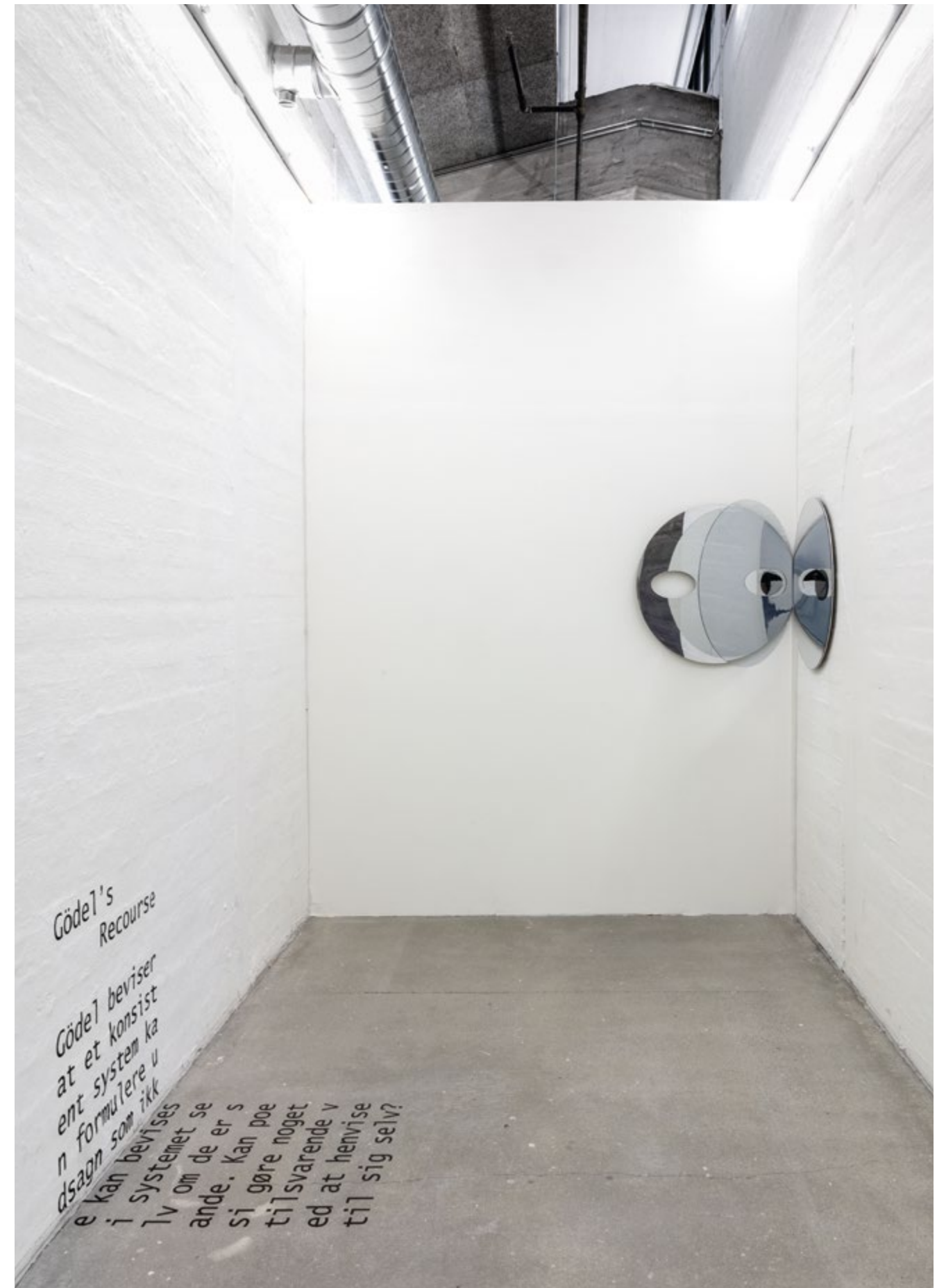
Duccio af Buoinsegnas glorier minder mig om den ældgamle lingvist Paul Lier der gik lige hen til mig og som det første udbød: "Det er guldet i ikonerne, det handler om -"

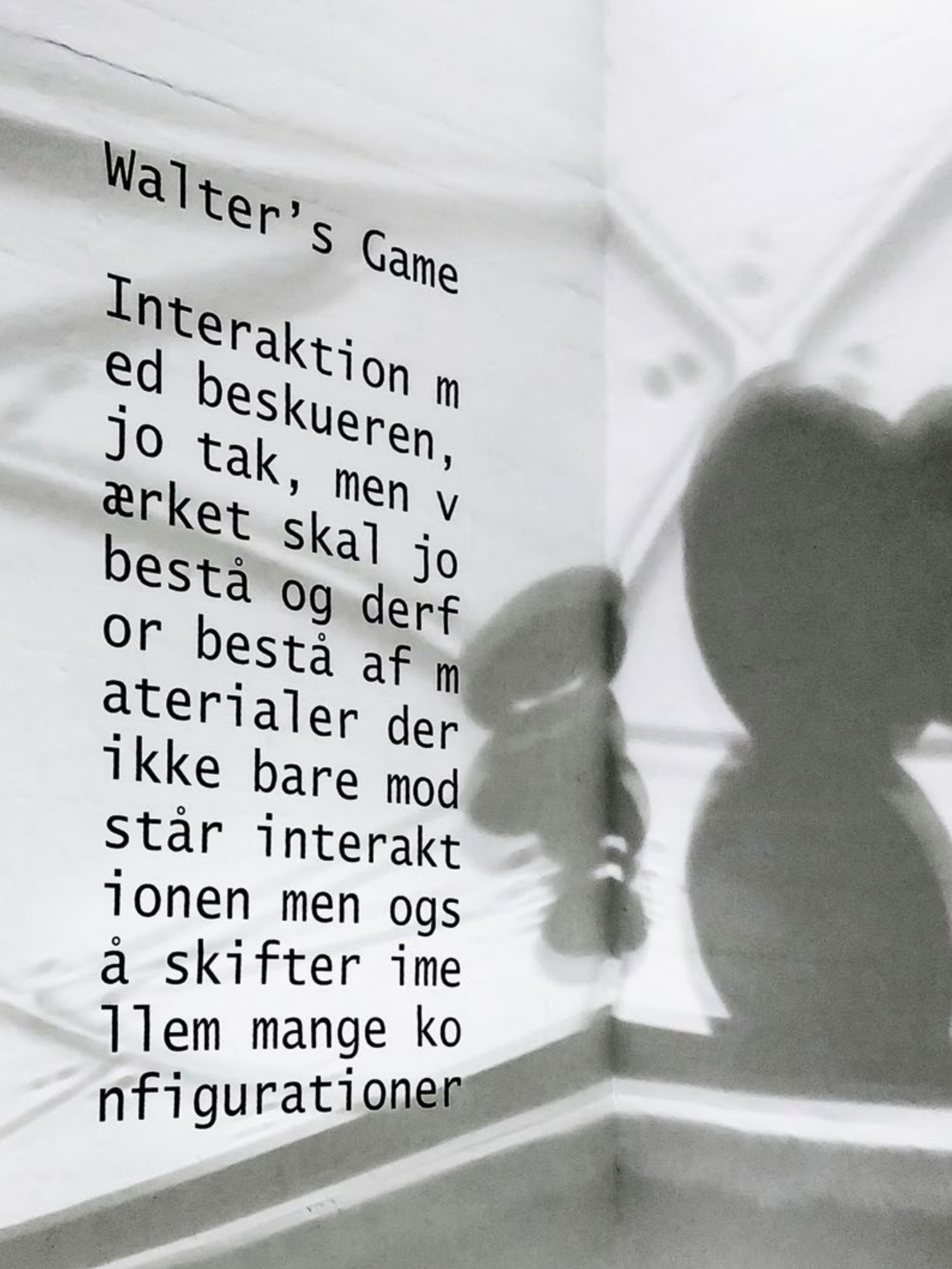

Gödel's Recourse

Gödel beviser
at et konsist
ent system ka
n formulere u
dsagn som ikk
e kan bevises
i systemet se
lv om de er s
ande. Kan poe
si gøre noget
tilsvarende v
ed at henvise
til sig selv?

Walter's Game

Interaktion m
ed beskueren,
jo tak, men v
ærket skal jo
bestå og derf
or bestå af m
aterialer der
ikke bare mod
står interakt
ionen men ogs
å skifter ime
llem mange ko
nfigurationer

Hölderlin's Tower

Hölderlins di
gterværk skif
tede brat, da
han blev skør
eller måske b
are voksen, i
hvert fald is
olerede han s
ig i tårnet m
ed sære simpl
ere digte und
er pseudonyme
t Scardanelli

Der må være
n kontinuitet
imellem erind

Memoria

Der må være en
kontinuitet
imellem erind-

ringen og det
der erindres,
for ellers vil
alle de to fal-
de fuldstændi-
de fra hinande
og - men så ka-
n - men skete i
n - det skete helt
n - det være forbi
kke og
sket

Xenakis's Curves

Musikkens matematiske grundlag var Xenakis' pythagoræiske idé men måske ville han dermed også sige at kunsten er ganske naturlig den er blot den kunstigste natur vi kender

Eno's Sky

Ikke engang e
n gud kan sku
e tingene fra
alle sider på
en gang men i
Brian Enos hi
mme1 vil hule
r og kloder v
eksle imellem
hinanden og g
ive en art an
else om et to
talt overblik

17 syllables

Grunden til at
haikuens tal
er sytten er
at det er d
et antal stav
elser en haik
u skal have -
derudover ska
l den rumme 2
billeder plus
en skæring me
llom de to, p
lus en årstid

27-11-18

Denne text er
den sidste og
er kun med fo
rdi det giver
ialt 17 blokk
e så haikuens
tal rammes. D
en er dog ogs
å med så vi k
an nævne nove
mbermørket og
den syvogtyve
ndes grå salt

Frederik Stjernfelt

(f. 1957)

Forfatter og professor i videnskabsteori, idéhistorie og semiotik ved AAU København. Tilknyttet Weekendavisen siden 1994, redigerede KRITIK fra 1993-2013 og medlem af Det Danske Akademi siden 2001. Har skrevet talrige bøger og modtaget en række priser: Lærebogsprisen sammen med Vincent F. Hendricks i 2006, Dansk Magisterforenings forskningspris i 2010 og Blixenprisen for 'årets indsats for ytringsfriheden' sammen med Jacob Mchangama i 2017. I 2018 modtog han og Ulrik Langen en bevilling fra Carlsbergfondet til at arbejde med en bog om trykkefrihedsperioden 1770-1773.

Morten Stræde

(f. 1956)

Uddannet billedhugger fra det Det Kgl. Danske Kunstakademi i 1985 og har været professor samme sted 1994-2003. Han er en af landets mest erfarne kunstnere i krydsfeltet mellem traditionel billedkunst og landskabsarkitektur/byudvikling. Han har skabt en række udsmykninger, udstillet i både ind- og udland og er repræsenteret på over ti danske kunstmuseer. Har modtaget talrige priser, som bl.a. tæller Thorvaldsen Medaljen, Eckersberg medaljen, den italienske Constantino Nivola Pris og Statens Kunstfonds livsvarige ydelse. I 2017 modtog han Ny Carlsbergfondets Kunstnerpris.

Monolog for Høeck

Af Morten Søndergaard

En digter træder tomhændet frem

lyt engang.
Lyt til regnen.
Det er et godt sprog
siger Klaus Høeck
i et interview

i forbindelse med udgivelsen af Palimpsest.
Lyt til regnen
det er et godt sprog.
For der kan være sprog allevegne.
Der kan være digte allevegne.

Regnens sprog er godt.
Regnen taler regnsk.
Hvor mange ordklasser har regnen?
Hvor mange stavelser i regnens sætning,
hvor mange vokaler, hvor mange konsonanter i regnen?

Hvad er regnens system?
Hvad sker der når regnens sprog
rammer menneskenes?
Det regner.
Det upersonlige det.

Det upersonlige verbum i sætningen “det regner”.
Imperson.
Det “det” som kun bruges i tredje person ental.
Det som ikke kræver menneskelig
tilstedeværelse eller engagement.

Det fraværende i regnen.
Regnens det.
Det at der ingen er som regner inde bag regnen.
Ingen regnemaskine.
Det regner bare.

Eller : Det skriver.
Hvad er det som regnen skriver på?
Hvad er det som regnen hvisker i dit øre?
Regnen taler kun om sig selv.
Regnen skriver kun digte om regn.

Regnen taler kun om at det regner.
En regn af tegn.
Som med sproget er der noget upersonligt
noget umenneskeligt over regn.
Sproglige frontsystemer er lige så umenneskelige som regnens.

Sproget er som andre metrologiske fænomener
det som kommer og går uden at menneskene
kan gøre noget ved det. Andet end at bruge det.
Og mens jeg sidder og skriver dette så regner det faktisk.
Jeg lytter.

Klaus Høeck har ret.
Det er et godt sprog.
Hør: Det snakker inde i regnen.
Myriader af opløste stemmer
som summer og hvisker og sludrer og læser deres digte højt.

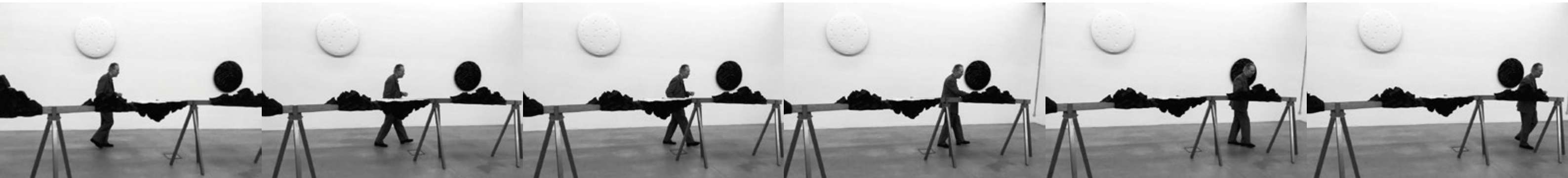
Regnen lyder som et bifald efter en jazz-koncert.
Regnen er et enormt kontor med klaprende Torpedo-skrivemaskiner.
Regnen er stormester i lynskak.
Jeg taler ikke regnsk,
men selvom jeg ikke taler regnsk

kan jeg godt forstå det og dets væv af dråber
som lige nu blandes med vindens læsning
af oliventræerne.
Som det er med regnens “det”
er der noget grundlæggende inhumant over sprog.

Det er et system af tegn
der regner ned i menneskenes hjerner.
Vi fyldes af det
og løber over af det.
Sproget er os, vi lægger krop til dets luner.

Sprogets tekst skriver os.
Det er efter sprogets regnskyl at vores jegtræer blomstrer.
Jeg rejser mig og går ud i regnen
og holder hænderne frem som en skål.
Jeg skal sige noget om Høeck

siger jeg til regnen.
Regn, sig mig, regn
hvad jeg skal sige om Høeck.
Men regnen løber bare gennem mine fingre
mens jeg står og forsøger at fange den.

I samme interview fra før
siger Klaus Høeck
om sin skrivemetode at
“når jeg først har fundet den
rigtige form, så er det

som om ordene nærmest kommer af sig selv.
Formen kalder på ordene.”
Formen kalder ordene.
Formen kalder og kalder
og ordene kommer.

De kommer af sig selv.
Ordene kommer af sig selv
som regndråber fra himlen.
De regner ned i digtene.
“Man kan sammenligne”, siger Klaus Høeck,

“det med at gå en tur i regnen med en kande.
Regndråberne falder ned i kanden af sig selv.
Men det kræver altså, at man har en kande.”
Lyt til regnen
det er et godt sprog.

Det kræver altså
at man har en kande.
Jeg står i regnen og forsøger at fange den.
Men det kræver altså
at man har en kande.

Det er ikke en vandkande Klaus Høeck mener.
Det er en kande.
En kande til vand.
Det tror jeg, at det er.
En kande til vand.

Det er et godt sprog.
Det er et godt billede.
Ordet “kande” er et godt ord.
Her mens jeg står ude i regnen
og tænker på Klaus Høeck

kommer jeg i tanke om digtet Regnmåleren af Ole Sarvig.
Digtere tænker på digte
i stedet for andre ting.
Og de tænker på andre digteres digte
når de støder på fænomener i verden

som for eksempel en kande.
Det er deres job
som digtere.
Ole Sarvigs digt
lyder sådan her:

“Regnmåleren
med den flade kumme
står i juninattens bløde regn
på sin søjle
og lar sig fylde af vand,
mens mørke popler suser
og bevæger deres grene.

Nattens kan høres videnom.
Regnen gir genlyd i verden.
Der er tomt. Der er stille.
Alle skabninger sover.

Poplerne suser.

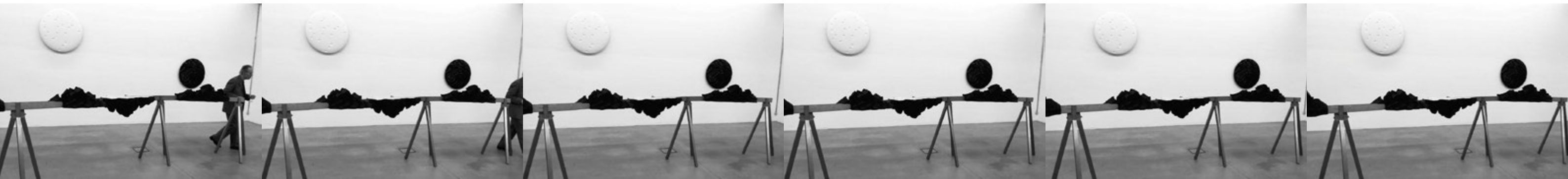
Inat er haven vågen
og fuld af vellugt.

Ganske stille
som en flad kumme
i juniregnen
vil jeg løbe fuld
af vilje
inat.”

Det digt kunne Klaus Høeck ikke have skrevet.
Han ville lave kanden om til et digt
ikke være vandet i den flade kumme.
Ved at lave kanden om til et digt har Klaus Høeck sat sig selv fri.
Han behøver ikke løbe fuld af vilje.

Høeck er et andet sted.
Han er i håndværket: Den poetiske kandestøber.
Høeck skriver digtene i hånden.
Så skriver han dem ind på Torpedo-skrivemaskinen.
En Torpedo gennem regnen.

Jeg fik sådan en skrivemaskine i konfirmationsgave
af min mormor. Det var den jeg skrev mine første digte på.
En rød Torpedo.
En maskine til at skrive på.
En maskine der duftede af slettebånd og næstentryksværte.

Det var begyndelsen på min rejse ind under sprogets frontsystem.
Jeg boede i Odense. I forstaden Hjallese, den trøstesløse forstad, med pløjemarker
lige uden for døren. Derude på markerne var de i gang med at bygge Odense Universitet
vi kaldte det bare Rustenborg. Det var del af mit revir, mit jagtterritorium
og dagligt cyklede jeg ad stisystemet til byggepladsen

baldrede lampe efter lampe
og drev rundt på byggepladsen.
Senere da det stod færdigt
løb jeg rundt på gangene
og ledte efter min far.

Det regnede ude på pløjemarkerne og jeg kørte vild.
En dag stod jeg foran Odense Central Bibliotek.
Odense Central Bibliotek lå overhovedet ikke centralt
men langt ude på Lars Tyndskids mark.
Men indenfor var der tørvejr og enorme mængder af bøger

og en sektion med digte som dengang virkede så enorm
at den omfattede hele Solsystemet.
Og hvad gør man når man er 14 og ikke vil hjem
og ikke kan finde på mere ovre i Centeret?
Man stikker lappen frem foran hylden med digte.

Ligesom for at teste verden.
Hvad har du at byde på?
Lad mig så se hvad jeg får på hånden
når tilfældet giver kort.
For tilfældet har altid ret.

Det er det, der er med tilfældet.
Det tager ikke fejl.
Det er jo bare.
Umenneskeligt og lallende ligeglad med udfaldet.
Jeg rev en tilfældig bog ned.

Den var skrevet af Klaus Høeck og den hed Rejse.
Og jeg blev sendt afsted.
Jeg kan sige det klart:
Du var min første digter, Klaus.
Og jeg forstod intet af det der stod i bogen.

Det var tilmed forsynet med et tættrykt efterskrift om ordklasser
og kybernetiske systemer, side op og side ned med støjende alfabeter.
Der var en hel linje med f'er!

Men: Tænk at et digt kunne se sådan ud!
Tænk at man havde lov til det!

Hvis der er noget poesien kan,
så er det at give lov.
Den giver os lov til dét vi ikke vidste vi havde lov til.
Den åbner rum og etager i verdens bygning vi ikke har været inde på før.
Sådan var det for mig at stå med de digte: Jeg fik lov.

Jeg *forstod* ikke digtene, men jeg forstod at det der skulle jeg have noget mere af.
Jeg var 14 og jeg skulle bare have mit fix af digte.
Jeg købte alle de bøger jeg kunne finde med digte i.
Hvis det var digte i bøgerne, så købte jeg dem.
Mit bibliotek var i starten meget mærkeligt:

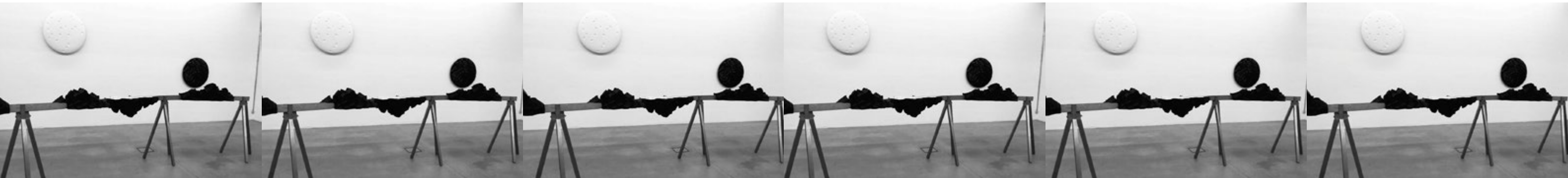
Christian Winther og Staffeldt og Lola Baidel og Goethes Faust trykt med gotisk skrift.
Jeg købte dem nede i antikariatet for enden af Enebærvej.
Antikariatet hed Hjallese antikariat og træskohandel,
de solgte mest pornoblade og så en masse træsko.
Der lugtede af læder og syntetisk spray

men inde bagerst var en hylde med digte.
En bog kan være en god sko til at gå med ude i pløret.
Høecks digte var lige så umulige at fange som regnen,
men inde i dem kunne man høre det der lille fine knæk
når de brækkede fra linje til linje.

En hårdhed og sprødhed som gjorde at linjen og betydningen
kunne bryde sammen midt i et ord.
Tænk at der er ord inde i ordene
at der kan være brud midt inde i et ord!
Hvor svært kan det være?

Tænk at man må bruge så encyklopædiske gloser
som vitriol og petroleum og cyan og i så store mængder.
Tænk at støjen må findes
tænk at alting ikke behøver at gå op
men gør det i støjen, i regnen af tegnene

når de fylder digtet op nedefra
som en kande
efterladt ude i regnen
som synes
at betyde og rumme alt:

so much depend
upon

a red wheel
barrow

glazed with rain
water

beside the white
chickens.

som William Carlos Williams skrev i 1923.
Alt det der afhænger af det mindste.
Det hele skal med i en stadig forhandling mellem system og støj.
Det tilfældige som lader os se det vi ikke ellers kan få adgang til.
Digtet er en terning der ruller og ruller i tilfældets nat.

Det vil ingenting sige, det er en enestående og uventet sammenstimlen af ord.
Det repræsenterer ikke noget, det udtrykker intet.
Det symboliserer intet, det er bare.
Det er regnen der regner som
alt det der falder mellem himmel og jord.

Han er en hård negl ham Klaus Høeck
selv hans navn
er hårdt
ikke blødt som ordet “kande”
men et Høeck-hug
gennem alt.

Der står jeg stadigvæk ude i regnen
og opløser mig
i regnen.
Regnen er kold
men jeg er varm

både varm og kold
som en Høeck
står jeg der midt i det
på en gang menneskelige
og umenneskelige.

Der er noget uhyggeligt
ved at sproget
når det regner
ned i os for vi er
forsvarsløse

over for det og måske er poesien
det eneste vi har at sætte op imod det.
Det bliver ved med at dryppe
og dryppe som en kinesisk torturmetode
hvor folk sidder med en metalspand trukket ned over hovedet

i dagevis
og til sidst går de fra forstanden.
Sproget knirker og larmer og støjer.
Alle dets ordklasser skriver i os med deres rustne nåle.
Sproget bruger os som rumfartøj

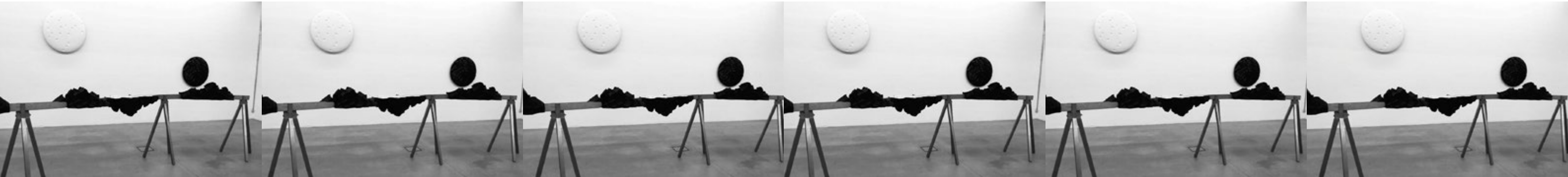
mens vi sejler gennem galakserne og tiden
men sproget tilhører ikke menneskenes tid
det har helt andre planer
med det levende.
Det går med andre måleenheder end liv.

Sproget er et solsystem
et hårdt sæt af regler
en kande af kendetegn
og måske det eneste sted, tror jeg,
en gud kunne bo.

Alt det vi gør med det, sproget, er bare måder
som sproget narrer os til at tro, at det er os
der bruger det, og ikke det som bruger os.
Som regnen der kun taler om regnen selv.
Hvis man skal fange den

så må man bruge en kande.
En hård form til alt det
som ellers lige præcis ikke lader sig fange.
Her står jeg midt i regnens sprog
og forsøger at sige netop det

digteren lægger nakken tilbage, blotter struben og åbner munden.

VÆRKOVERSIGT/BILLEDLISTE

1	Udsnit af Tatlin's Moon (side 15)	53	Brian's Sky 2018. Polyester, DIA: 120 cm
6	Tegninger til Walter's Game 2018. Gouache, tusch, 100 x 100 cm	55-57	Memoria 2018. Gips, aluminium, 30 x 30 x 200 cm
8-9	Udstillingsview	59	Formidlingsrum med relevante bøger, af eller om Høeck, Stjernetelt og Stræde.
10-13	Ithaca 2018. Jesmonite, stål, bladguld, 600 x 100 x 100 cm	60-67	Digt af Morten Søndergaard – fremsagt af forfatteren selv foran Klaus Høeck og et stort fremmødt publikum i forbindelse med AAU's seminar "Høeck 80" i Nordkraft torsdag 29.november 2018.
15	Tatlin's Moon 2018. Jesmonite, Ø: 100 cm D: 30 cm		
16	Li Po's Pond 2018. Jesmonite, Ø: 77 cm D: 10 cm		
21	S.K's Plunge 2018. Uldfilt, H: 400 cm og Falling Man (2) 2018. 74 x 185 cm, Blæk, papir		
22-24	Klein's Flight 2018. Jesmonite, 40 x 60 x 60 cm		
26	Udstillings video med Morten Stræde		
28	Høeck's Haiku 2018. Laserskåret stål, bladguld, 150 x 30 x 2 cm		
30-33	Hsieh 2018. Digital print, 135 x 135 cm Tegninger til Hsieh (32) 2018, Tusch, 21 x 21 cm		
35	Duccio's Halo 2018. Forgylt bronze, stål DIA: 35 cm D: 2 cm		
36-39	Gödel's Recourse 2018. Aluminium, spejlacryl, 78 x 78 x 78 cm		
40-41	Walter's Game 2018. Rustfrit stål, DIA: 88 cm H: 30		
45	Hölderlin's Tower 2018. Jesmonite, glas, træ, spændebånd 190 x 100 x 100 cm		
46-47	Marienbad fotografier (3) 2018. Inkjetprint, 50 x 70 cm		
51	Iannis' Curves 2018. Acrylic One, 60 x 50 x 25 cm		

Udgivet i forbindelse med udstillingen:

Haiku til Høeck

MORTEN STRÆDE OG FREDERIK STJERNFELT

Kunsthall NORD 10/11 2018 – 13/1 2019

Tekst og redigering:

Henrik Broch-Lips

Fotografi:

Niels Fabæk + Kunsthall NORD

Side 60-67 Morten Søndergaard

Grafisk tilrettelæggelse:

Kim Aagaard

Trykt hos:

Narayana Press

ISBN: 978-87-970782-2-8

Kunsthall NORD

Kjellerups Torv 5

DK-9000 Aalborg

www.kunsthallnord.dk

B
BECKETT-FONDEN

GROSSERER L. F. FOGHTS FOND

STATENS KUNSTFOND

Knud Højgaards Fond
- GRUNDLAGT 1944 -

 15. Juni Fonden

A close-up photograph of a light-colored, textured wall. On the right side, a circular, perforated metal plate is visible, featuring several oval-shaped holes. The lighting creates soft shadows, emphasizing the textures of both the wall and the metal plate.

KUNSTHAL NORD

